

РОЗВИТОК МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПТНЗ ГІРНИЧОГО ПРОФІЛЮ

Упродовж останніх десятиліть у дидактичній літературі стали широко вживаними терміни „компетентність» та „компетенція». Над визначенням та розмежуванням цих понять працюють вчені різних галузей знань (психологи, педагоги, лінгвісти та інші), а також, на більш узагальненому рівні, міжнародні організації сфери освіти.

Низка досліджень присвячена безпосередньо проблемі розвитку методичної компетентності педагогічних працівників, зокрема викладачів вищої, загальноосвітньої, професійної школи та в післядипломній освіті [1; 2; 3; 4; 5].

Як показує аналіз різних трактувань дефініції «методична компетентність» [3; 6], а також її окремих видів, багато дослідників пов'язують методичну компетентність із певними властивостями, здібностями особистості та готовністю реалізовувати ці здібності в професійній педагогічній діяльності, наявністю знань, отриманих під час навчання і виховання. При

цьому важливою характеристикою методичної компетентності є певний досвід педагогічного працівника, тому що в процесі набуття такого досвіду педагог самонавчається і самовдосконалюється, розвиває ті особисті якості, які необхідні для становлення його методичної компетентності.

Досліджено, що структура методичної компетентності складається з чотирьох складових: методична культура, методична творчість, методичне мислення, мобільність викладача, які включають: науковість, системність, послідовність, перспективність, зв'язок з практикою, наочність, доступність.

Беручи до уваги загальне розуміння сутності компетентностей в освітній області, опираючись на наукові дослідження в області вивчення методичної компетентності викладача спеціальних дисциплін в цілому та викладача спеціальних дисциплін для підготовки гірників зокрема, а також враховуючи особливості професійно-педагогічної підготовки та педагогічної діяльності викладача професійно-теоретичної підготовки гірників, спробуємо сформулювати власне визначення методичної компетентності викладача спеціальних дисциплін ПТНЗ з підготовки гірників.

Отже, ми зробили спробу окреслити зміст поняття методичної компетентності як системи психологічних, педагогічних і предметних знань, професійно-методичних вмінь і навичок викладачів спеціальних дисциплін, які базуються на практичній підготовці та реалізують особистісно-творчий

потенціал у процесі педагогічної діяльності. Також з'ясували, що методична компетентність є обов'язковою компонентою професійно-педагогічної компетентності педагогів, зміст якої складають: володіння різними методами навчання, методологічними прийомами, підвищення рівня загальнодидактичної та методичної підготовленості педагога до організації навчально-виховної діяльності, обміну досвідом членами педагогічних колективів, пропаганда перспективного педагогічного досвіду тощо. Вона покликана задовольняти потреби розвитку як окремих фахівців, так і педагогічного колективу у підвищенні фахового рівня в системі методичної роботи.

Тобто, методична компетентність – це процес актуалізації своїх можливостей, це розвиток розумової здібності засобами інтелектуальних занять у процесі професійної діяльності, яка проявляється в науково-методичній та навчально-методичній діяльності педагога, це оволодіння знаннями методологічних і теоретичних основ методики навчання різних предметів, концептуальних основ структури і змісту засобів навчання (підручників, навчальних посібників тощо), уміння застосувати знання в педагогічній і громадській діяльності, виконувати основні професійно-методичні функції.

Конкретизація змісту і структури поняття «методична компетентність викладачів спеціальних дисциплін професійно-технічного навчального закладу гірничого профілю» відображає необхідний рівень їхньої методичної підготовленості, що дозволить їм досить успішно реалізовувати свої посадові компетенції як суб'єкта професійної педагогічної діяльності. Проте у конкретного викладача-спеціаліста характеристики методичної компетентності складаються нерівномірно протягом професійної діяльності. Бачити цю динаміку – значить оцінити компетентність викладачів, зробити прогнозування їхнього професійного зростання.

Подальше уточнення специфіки методичної компетентності передбачає вивчення показників її якості, критерії оцінювання, що є рівнозначним до визначення якості методичної підготовки викладача спеціальних дисциплін ПТНЗ гірничого профілю в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волощук А. М. Формування методичної компетентності майбутніх учителів гуманітарного профілю у процесі педагогічної практики : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика проф. освіти» / А. М. Волощук. – Житомир, 2012. – 20 с.
2. Гущина Т. Н. Формирование методической компетентности педагогических работников учреждений дополнительного

образования детей в процессе повышения квалификации :
автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. пед. наук :
специальность 13.00.08 «Теория и методика проф.
образования» / Т. Н. Гущина. – Ярославль, 2001. – 20 с.

3. Земцова В.И. Теоретические основы методической подготовки
учителя физики: автореф. дис. ... д-ра пед. наук / В.И. Земцова.
– СПб., 1995. – 32 с.;

4. Кочарян Т. Э. Развитие методической компетентности
преподавателя среднего профессионального учебного
заведения в условиях последипломного образования : дис. ...
канд. пед. наук : 13.00.08 / Кочарян Тигран Эдуардович. –
Ставрополь, 2004. – 179 с.

5. Присяжнюк Ю. С. Розвиток методичної компетентності
викладачів дисциплін гуманітарного циклу у системі
післядипломної освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04
/ Присяжнюк Юлія Сергіївна. – К., 2010. – 277 с.

6. Шкерина Л.В. Мониторинг качества профессионально-
педагогической подготовки будущего учителя в
педагогическом вузе: учебно-метод. пособие / Л.В. Шкерина,
В.А. Адольф, Г.С. Саволайнен, М.Б. Шашкина, М.В.
Литвинцева; Краснояр. гос. ун-т им. В.П. Астафьева. –
Красноярск, 2004. – 244 с.